

dvomljivo naznanil, rekoč, da bo vlada dovolila v to svrhu 10 % na užitnino vina in mesa in 4 krone na vsak hl podrobno potočenega piva. Človek bi mislil, da poslanci odkritosrčno in drage volje sežejo po tem izhodu in sprejmejo vladno obljubo brez vsakega pridržka. No, žal! Moral sem zopet izjaviti v deželnem zboru, da način, kako se hoče pokriti večje potrebščine, ne odgovarja intencijam vlade in da so dotični člani glede pokritja koncipirani tako, da vlada zopet ne bo mogla potrditi zakona. In tako je tudi. Ako vlada vzdrži izjavo deželnega glavarja grofa Attemsja, potem ne more zakona sankcionirati, ker manjka zopet pokritje; ali pa bi se morala vlada vdati sklepu deželnega zbora, da s tem ne zavleče rešitve učiteljskega vprašanja zopet za celo leto ter bo morala privoliti ne v 10 %, ampak 20 % povišek na užitnino vina in mesa in 4 krone na vsak hl piva. Torej: ako vlada dovoli le 10 % povišek na užitnino vina in mesa in 4 K na vsak hl piva, potem pride zakon zopet nazaj in le tedaj, ako se posreči učiteljstvu ali pa poslancem na Dunaju pridobiti vlado za 20 % povišek, so pokrite potrebščine za učiteljske plače in ostane še precejšnja korist deželnemu zalogu za ostale deželne potrebščine.

Po mojem mnenju je postopanje deželnega zbora v tem oziru neodkritosrčno, ker je ta izrabil obljubo vlade tudi na korist deželnemu zalogu, dasi je bila obljuba vlade namenjena le učiteljstvu.

Italijanski poslanci so si v svesti prekerne položaja. Res je, da je dr. Marani v javni seji zaradi mojega predloga izjavil, da so bili italijanski poslanci prvotno za način pokritja, kakor sem ga predlagal jaz v javni seji, da pa je bil dr. Gregorčič in z njim vsi slovenski poslanci za način pokritja, kakor ga je pozneje predlagal šolski in finančni odsek. Ta izjava dr. Maranija pa nikakor ne krije italijanskih poslancev, ampak še veliko bolj poudarja njih neodkritosrčnost. Ako je italijanska stranka dvomila o pravilnosti pokritja, kakor se je zanj zavzemal dr. Gregorčič in drugovi, je morala ona na ime večine ali že v odseku vztrajati pri lastnih nazorih ali je pa morala v javni seji pristati na moj predlog, ki bi se bil sprejel z 12 proti 9 glasovom. Zato pravim, da so si italijanski poslanci v svesti neugodnega položaja in so tudi njih državni poslanci intervenirali pri finančnem ministrstvu, da bi se dosegla privolitev vlade v 20 % povišek na užitnino vina in mesa. Končno prihajam do odločilne točke. — Zastopnik finančnega ministrstva je baje izjavil, da bo težko privoliti v tako visok odstotek že itak previsokega davka na užitnino na Goriškem, da pa je odvisno vse od tega, kako stališče zavzema namestnik tržaški.

Kakor sem se ves čas, odkar je učiteljsko vprašanje v deželnem zboru, zavzemal brez pridržka za izboljšanje učiteljskih plač, tako tudi danes iskreno svetujem učiteljstvu, naj solidarno nastopi in kakor dosedaj po deputaciji namestniku pojasni položaj in izposluje njegovo pomoč. Deželne finance goriške itak kriče po povišanju davčnih dohodkov, in po otvoritvi deželnega zavoda za umobolne bi vlada itak morala privoliti v povišanje doklad. Ako se v prehodni dobi deželni zalog ukoristi 10 % doklad na užitnino, da bolj zdrži ravnotežje, potem ne more biti tako resnega razloga za vlado, da zakon zopet vrne za celo leto nazaj. Ne dvomim, da c. kr. namestništvo v Trstu ne odtegne učiteljstvu svoje pomoči in da tako končno pridemo do rešitve tega vprašanja.

Pristavek: Po sklepu tega članka sem zvedel na kompetentnem mestu, da se je namestnik osebno zavzel za povišanje doklad na užitnino na 20 % in je storil na Dunaju

odločilne korake ter je zagotovljena torej končna rešitev tega vprašanja. Učiteljstvo stori svojo dolžnost, ako se zahvali za ugoden izid namestniku v Trstu — učiteljstvo pa naj to stori z zavestjo, da si je uspeh priborilo v bistvu samo po trdem boju, s svojo odločnostjo in organizacijo. Kadar pa pride do četudi skromnega izboljšanja materialnega položaja, naj ne pozablja, »da je učitelj kvas, ki mora dvigniti ljudsko maso«.

Dr. H. Tuma.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. V imenu »Slovenske Šolske Matice« bo predaval na »večerju za starše«, ki ga priredi »Splošno slovensko žensko društvo« v sredo, dne 27. decembra 1905, ob 1/2 8. uri zvečer v »Mestnem domu«, v Ljubljani g. ravnatelj Henrik Schreiner »o otroških igrah v domači hiši«. Predavatelj bo odgovarjal tudi na slučajna vprašanja. — Ker so drugi dan učiteljska zborovanja, je pričakovati obile udeležbe tudi iz učiteljskih krogov.

Društvo slovenskih učiteljic zboruje dne 29. decembra ob 10. uri dopoldne v slovenski 8razrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani. — Na dnevnem redu je razgovor o regulaciji plač in podpisovanje peticije na deželni zbor za izboljšanje gmotnega stanja učiteljic. — Vse učiteljice, članice in nečlanice, vabi
o d b o r.

Pedagoško društvo v Krškem je odkrilo 19. novembra t. l. nagrobni spominek Ignaciju Rozmanu, nadučitelju v Vel. Podlogu pri Leskovcu na Dolenjskem — Za svojega predsednika je izvolilo g. Josipa Brinarja, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Krškem.

Učiteljsko društvo kočevskega okraja* je zborovalo dne 14. t. m., da se domenijo člani med drugim tudi o članku »Na delo« v našem »Tovarišu«. Pri tem je prišlo tudi do članka »Kje dobiti denarja?« Društveniki se prav nič ne strinjajo z odgovorom g. Lapajnetja, posebno ne z odstavkom, v katerem piše o postranskih zaslužkih Čule so se ostre besede o njegovi izjavi. Uredništvo ga gotovo ni vprašalo, kje naj dobi učitelj postranskih zaslužkov, da prebije svojo mizerijo. Nerazumljivo nam je, kar piše g. Lapajne o naših uradnih urah. Milo se mora storiti učitelju, ki izgublja zdravje v šoli. Javnost je čula, kaj piše učitelj o svojem delu, potem je boritev brezpomembna, da bi bili plačani liki uradniki zadnjih treh plač. razredov. Ti pa, dragi sotrpini in zvesta sotrpinka, porablaj ves prosti čas, ki ga imaš v izobilju po trditvi g. Lapajnetja, da si boš hitel iskat postranskih zaslužkov, da te ne vzame vrag! Pri zborovanju so se čule še bolj ostre obsodbe. Borimo se za plačilo za naše delo, mi se nočemo pehati za postranskimi zaslužki, ker ne dobimo takih, ki bi bili stanu primerni, razen inštrukcij in poučevanja v obrtno-nadaljevalni šoli. Naš »Tovariš« se zavzema za neodvisnost učiteljskega stanu, a g. Lapajne je naštel slučaje, ki spravijo učitelja v tako odvisnost, da ne sme nikjer odpreti ust.

Književnost in umetnost.

Telovadba. Spisal Fr. Brunet. Prva izdaja te knjige bo kmalu pošla. Gosp. pisatelj namerava pripraviti drugo izdajo, ki naj bi izšla pred početkom prihodnjega šolskega leta. — Tovariši, ki jim je na srcu napredek telovadbe, naj pošljejo na gospoda Fr. Bruneta, c. kr. profesorja v Ljubljani, svoje nasvete, v čem bi se dala knjiga izboljšati. Umestni bi bili odgovori na ta-le vprašanja: 1. Kaj naj se v knjigi izpusti? 2. Kaj bi se naj dodalo? 3. Kaj se naj popravi in izboljša in kako?

* Priobčujemo ta dopis na izrečno željo g. poročevalca. Obenem opozarjamo na zagovor g. Lapajnetja.